

це органами, які затверджують статут установи і звертаються до державного реєстратора для отримання статусу юридичної особи.

На правовий статус установи впливає конкретна мета, до якої прагнув засновник (засновники), проте ЦК України передбачив можливість зміни такої мети. Це відбувається за заявою органу державної реєстрації, погодженої з органами управління установою, у судовому порядку. Мотиви звернення до суду мають виключний перелік: або здійснення мети стає неможливим, або досягнення останньої загрожує суспільним інтересам (ч. 1 ст. 103)

Установа може припинити діяльність у випадках передбачених законодавством.

Незважаючи на достатній рівень врегулювання порядку легалізації діяльності установ за чинним законодавством, їх правове положення усе ще залишається недостатньо вивченим. Заслужують на подальше врегулювання питання:

- щодо можливості створення юридичних осіб у такій організаційно-правовій формі, як установа, на підставі установчого акта;

- питання управління справами установ;

- правовий режим майна установи тощо.

Література

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

2. Цивільне право України : підручник : у 2 т. / за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – Т. 1. – 480 с.

3. Чиркин В.Е. Юридическое лицо публичного права. – М., 2007. – 183 с.

4. Кочергіна К. О. Зміст організаційно-правових форм підприємницьких товариств: інтереси, функції, правові засоби: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2005. - 20 с.

5. Жигалкін І. П. Установи як юридичні особи : монографія / І. П. Жигалкін. - Х.: Право, 2010. – 168 с.

УДК 347.22.

МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Заваденко Л. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31.

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Питанням правової регламентації майна державної та приватної форм власності завжди приділялося достатньо уваги з боку законодавця, науковців та практиків, а особливостям правового режиму права комунальної власності недостатньо.

Актуальність висвітлення окремих питань реалізації права комунальної власності сьогодні обумовлена процесом децентралізації і Україні. Так, основне завдання реформи децентралізації - посилення ролі та спроможності територіальних громад, тобто зміцнення майнової основи місцевого самоврядування - комунальної власності.

На нашу думку, доцільно зупинитись на висвітленні основних питань права комунальної власності в контексті реформи децентралізації. Як і щодо права державної власності, законодавець не встановлює переліку майна, що може бути об'єктом права комунальної власності, обмежившись загальною нормою, згідно з якою в комунальній власності є майно, в тому числі грошові кошти, яке належить територіальній громаді.

З вищевикладеного можна сформулювати досить суперечливий висновок, що у власності територіальної громади, як і держави, може бути будь-яке майно. Насправді це не так, адже у власності територіальної громади не можуть бути об'єкти виключної власності й деякі інші об'єкти, покликані забезпечувати лише загальнодержавні інтереси та державну безпеку.

Згідно зі ст. 142 Конституції України матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме й нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні

ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [1]. Отже, наведена конституційна норма містить певні критерії для визначення переліку об'єктів права комунальної власності. Відображена дана норма також у ст. 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (наділі - Закон) [2].

Основоположний принцип управління майном, що є в комунальній власності, полягає в тому, що правомочності власника здійснюються безпосередньо територіальна громада та утворені нею органи місцевого самоврядування. Порядок здійснення цих прав певною мірою визначається Законом.

Здійснювати права суб'єкта права комунальної власності безпосередньо можуть лише невеликі територіальні громади, зокрема сіл. В інших випадках, ці та інші функції здійснюють сформовані в установленому порядку сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад, сіл, селищ, міст.

На даний момент, в Україні відсутній спеціальний нормативно-правовий акта, який детально регламентував обсяг прав комунальних підприємств, установ та організацій щодо закріпленого за ними майна.

В період, коли комунальна власність була різновидом державної власності, ці правомочності визначалися нормами, що застосовувались до державних підприємств, установ та організацій, а відтак за комунальними підприємствами майно

закріплювалося на праві повного господарського відання, а за комунальними установами та організаціями – на праві оперативного управління. Така практика збереглась і після відокремлення комунальної власності від державної у зв'язку з прийняттям Конституції України.

В чинному ГК України певну визначеність отримали правові засади комунальних унітарних підприємств. Відповідно до ст. 78 ГК комунальне унітарне підприємство утворюється компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління. Майно комунального унітарного підприємства перебуває в комунальній власності й закріплюється за ним на праві господарського відання (комунальне некомерційне підприємство) або на праві оперативного управління (комунальне некомерційне підприємство). Комунальне унітарне підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями власника та

органу місцевого самоврядування, до сфери управління якого воно входить [3]. Однак норми ГК не визначають порядку створення комунального підприємства, зміст права господарського відання, оперативного управління. Тому він має визначитись у статутах цих підприємств та спеціальними законами.

Положення щодо охорони права власності знайшли свій розвиток у різних галузях права. Проте, все ж таки особливу роль відіграють саме норми ЦК України [4], забезпечуючи правове регулювання і захист відносин власності в тих випадках, коли вони порушуються.

Аналізуючи питання захисту права комунальної власності слід вказати на відсутність ефективної єдиної системи заходів запобігання порушенню права комунальної власності. На нашу думку, враховуючи специфіку об'єктів, цілей їх використання, суб'єктів управління сьогодні в Україні доцільно говорити про необхідність закріплення в законодавстві спеціальних норм, присвячених регулюванню захисту права комунальної власності.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року (редакція від 02 березня 2014 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 року (Редакція від 01.03.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 року (редакція від 19.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року (редакція від 19.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

УДК 347.22.02

НАБУВАЛЬНА ДАВНІСТЬ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Коваленко Т. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31.

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Новацією чинного ЦК України [1], на відміну ЦК УРСР [2] стала норма ст. 344 ЦК України щодо нової підстави виникнення права власності - набувальної давності, тобто виникнення права власності за давністю володіння. Поки що в Україні набуття права власності на нерухоме майно за набувальною давністю не набуло значного поширення, що свідчить про те, що даний інститут або є незатребуваним суспільством, або механізм його застосування є складним.

Потреба у застосуванні набувальної давності виникає насамперед для упорядкування правового режиму так званого заставного майна [3].

Інститут набувальної давності існує з часів Стародавнього Риму та набув значного поширення у законодавстві іноземних держав. Набувальна давність є засобом закріплення майна за суб'єктами, що ним володіють, у випадках, коли вони не мають можливості внаслідок певних обставин підтвердити підстави виникнення прав, а також в інших ситуаціях [4, с. 42].

Аналіз положень ст. 344 ЦК України дає підстави виокремити умови набуття права власності на житло за набувальною давністю:

1. добросовісне заволодіння майном на законних підставах (коли володілець не знав і не міг знати про те, що володіє чужим житлом, а у разі

виникнення спору встановлювати характер володіння може тільки суд з урахуванням обставин справи);

2. набувальна давність не стосується випадків заволодіння чужим майном обманним чи злочинним шляхом;

3. продовження володіння майном відкрито та безперервно;

4. продовження володіння житлом протягом встановленого строку (а саме протягом не менше десяти років).

Майже всі дослідники називають саме ці умови. Так, О. Яворська їх формулює наступним чином:

1) добросовісність заволодіння майном;

2) відкритість володіння;

3) безперервність володіння;

4) тривалість володіння у 10 років для нерухомого майна, якщо ж нерухоме майно перейшло до володільца за договором з його власником, який після закінчення строку договору не пред'явив вимоги про його повернення, тривалість володіння нерухомим майном має становити 15 років; у 5 років для рухомого майна [3, с. 30]

Найскладнішим, на нашу думку, є порядок отримання нерухомого майна за набувальною давністю.